

**MOKSLINIS METODINIS CENTRAS
„SCIENTIA EDUCOLOGICA“**

**GAMTAMOKSLINIS UGDYMAS BENDROJO
LAVINIMO MOKYKLOJE-2014**

*XX nacionalinės mokslinės praktinės konferencijos straipsnių rinkinys,
Panevėžys, 2014 m. balandžio mėn. 25–26 d.*

**NATURAL SCIENCE EDUCATION
IN A COMPREHENSIVE SCHOOL-2014**

*Proceedings of the Twentieth National Scientific-Practical Conference,
Panevėžys, 25–26 April, 2014*

Konferencijos rengėjas / Conference Organizer

Visuomeninė organizacija mokslinis metodinis centras „Scientia Educologica“
/ Scientific Methodical Center „Scientia Educologica“

Organizacinis komitetas / Organizing Committee

Pirmininkas

Prof. dr. Vincentas Lamanauskas, MMC „Scientia Educologica“

Nariai

Dr. Renata Bilbokaitė, *Šiaulių universiteto Gamtamokslinio ugdymo tyrimų centras*
Regina Kliminskienė, *Panevėžio gamtos mokykla*

Dr. Laima Railienė, *MMC „Scientia Educologica“*

Doc. dr. Violeta Šlekienė, *Šiaulių universiteto Gamtamokslinio ugdymo tyrimų centras*

Doc. dr. Loreta Ragulienė, *Šiaulių universiteto Gamtamokslinio ugdymo tyrimų centras*

Augustas Uktveris, *VšĮ Ekologinio švietimo centras, savaitraštis „Žalioji pasaulis“*

Redakcinė kolegija / Editorial Board

Prof. dr. Andris Broks, *Latvijos universitetas, Latvija*

Prof. dr. Janis Gedrovcis, *Rygos mokytojų rengimo ir švietimo vadybos akademija, Latvija*

Prof. dr. Vincentas Lamanauskas, *Šiaulių universitetas, Lietuva*

Dr. Naglis Švickus, *Mokslinis metodinis centras „Scientia Educologica“, Lietuva*

Dr. Laima Railienė, *Šiaulių universitetas, Lietuva*

Doc. dr. Loreta Ragulienė, *Šiaulių universiteto Gamtamokslinio ugdymo tyrimų centras, Lietuva*

Doc. dr. Violeta Šlekienė, *Šiaulių universiteto Gamtamokslinio ugdymo tyrimų centras, Lietuva*

Dr. Elena Vasilevskaja, *Baltarusijos valstybinis universitetas, Baltarusija*

Konferencijos partneriai / Conference Partners

Viešoji įstaiga „Ekologinio švietimo centras“ ir savaitraštis „Žalioji pasaulis“
Panevėžio gamtos mokykla

Konferencijos rėmėjai / Conference Sponsors

Scientia Socialis

ISSN 2335-8408

© Mokslinis metodinis centras „Scientia Educologica“, 2014

The authors of the reports are responsible for the scientific content and novelty of the conference materials

PROJEKTO „GĖLYTĘ AUGINU – GIMTINĘ PUOŠIU“ PRAKTINIAI ASPEKTAI

Gražina Girdžiuvienė, Aušrelė Gesevičienė

Biržų rajono Pabiržės pagrindinė mokykla

El. paštas ggirdziuviene@gmail.com; ausrele.gesiene@gmail.com

Įvadas

Pradinių klasių mokiniai labai domisi naujais dalykais. Jie įsitikinę, kad tokius dalykus lengvai pažins ir supras, į naują informaciją reaguoja teigiamai, džiaugiasi patyrę ir atradę nauja.

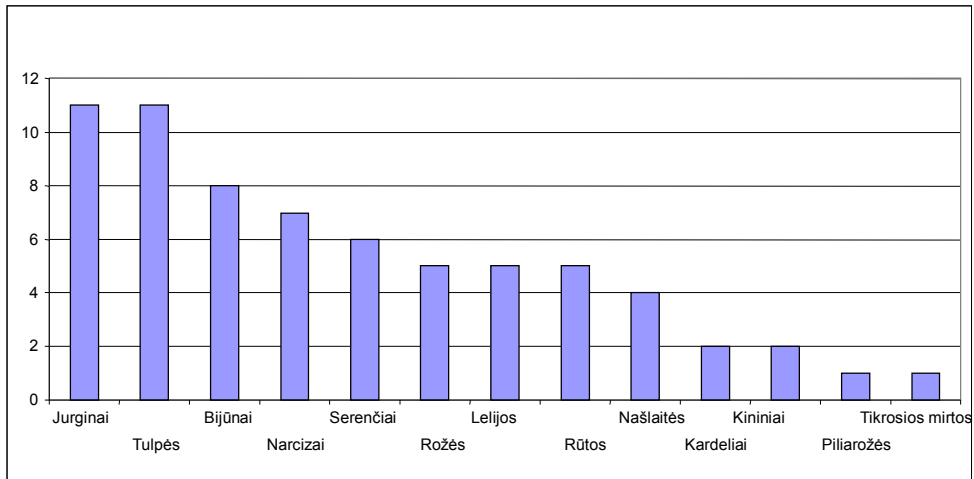
Kultūringai ir atsakingai naudotis gamtos gėrybėmis, nusiteikti ne žaloti, bet tvarkyti, gražinti aplinką, jausti atsakomybę už savo poelgius – naudodamiesi šiomis pradinio ugdymo programos nuostatomis (žr. 1 literatūros šaltinį) sumanėme vykdyti projektą „Gėlytę auginu – gimtinę puošu“.

Kad projektas būtų įdomus ir prieinamas visiems mokiniams, parinkome įvairiapusę veiklą: stebėjimą, gautos medžiagos sisteminimą ir apibendrinimą, gamtinės medžiagos rinkimą, gėlynų fotografavimą, medžiagos rinkimą iš rašytinių šaltinių ir interneto, atvirukų darymą, gėlių piešimą, eilėraščių ir mįslių apie gėles iliustravimą, gėlių gaminimą iš spalvoto popieriaus ir buitinių atliekų, gėlių sodinimą, prižiūrėjimą ir stebėjimą.

Darbo eiga ir rezultatai

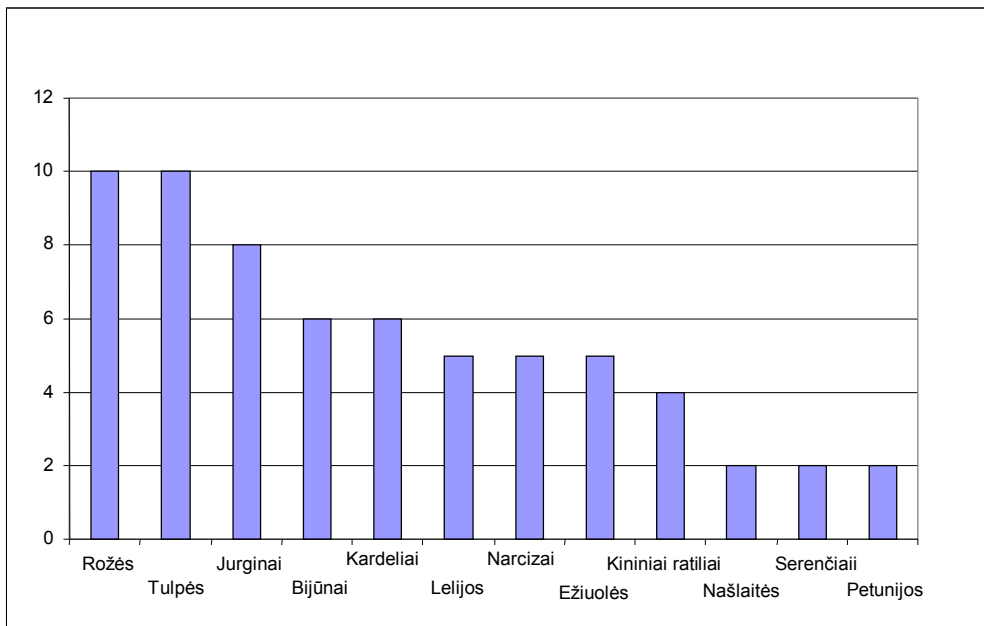
Projektą pradėjome tiriamąja anketa, kad išsiaiškintume, kokias gėles sodino moksleivių seneliai, kokios darželio gėlės auginamos dabar ir kitus klausimus. Į klausimus atsakė 21 Pabiržės pagrindinės mokyklos pradinių klasių mokinių šeima. Toliau apibendrinami gauti rezultatai.

Senelių darželiuose dažniausiai buvo auginami jurginai, tulpės, bijūnai (1 pav.).

1 pav. Moksleivių senelių darželiuose augintos gėlės

Dabar darželiuose dažniausiai auginamos tulpės, rožės, jurginiai (2 pav.).

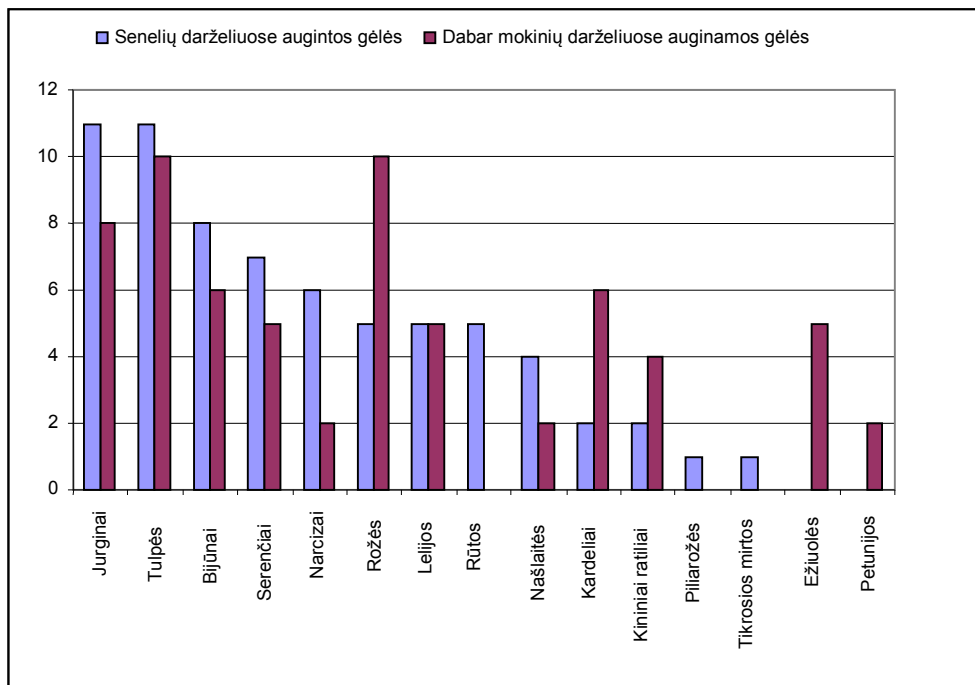
2 pav. Šiuo metu moksleivių šeimų darželiuose auginamos gėlės

Apklaustos rezultatai rodo, kad dabartiniuose darželiuose rečiau auginami jurginiai, bijūnai, narcizai, serenčiai, našlaitės. Visiškai nebėra rūtų, mirtų, piliarožių. Dabar daugiau auginama rožių, kardelių, kininių ratilių. Senuosiuose darželiuose neaugintos, bet dabar jau aptinkamos petunijos ir ežiuiolės. Tokį patį populiarumą išlaiko tulpės ir lelijos (3 pav.).

Domėtasi, kokios gėlės naudojamos maistui. Dažniausiai paminėtos vaistinės medetkos (12), ramunėlės (10) ir ežiulės (6). Rečiau – serenčiai (3), aguonos (2), šparagai (4). Darželiuose auginami vaistiniai augalai yra vaistinės medetkos (12), ramunėlės (10), ežiulės (6). Sausoms puokštėms dažniausiai naudojami kermėkai (8) ir rožės (5).

Apklausoje rezultatai rodo, kad močiutės dažniausiai siuvinėdavo našlaites (10), rožes (9), tulpes (7) ir lelijas (4).

Apibendrinę tiriamąsias anketas su mokiniais nutarėme apžiūrėti miestelio gyventojų gėlynus ir juos nufotografuoti. Aplankėme įdomiausią ir gražiausią miestelyje A. Jaronytės sodybą. Čia ne tik grožėjome augalais, bet ir daug sužinojome, kaip reikia juos prižiūrėti. Išvykose į gamtą stebėjome, kokios žydi pievų gėlės. Prisirinkome įvairių žydinčių augalų ir mokėmės juos sudžiovinti. Kol džiūvo surinkti žolynai, rinkome mįsles ir eilėraščius apie gėles. Naudodamiesi internetu rinkome medžiagą apie senovės darželius ir augalus, kuriuos žmonės sodino ir dabar mėgsta sodinti darželiuose. Pakvietėme ir kitus pradinių klasių mokinius iliustruoti mįsles ir eilėraščius. Išleidome stendą „Gėlytę auginu – gimtinę puošiu“.

3 pav. Šiuo metu moksleivių šeimų ir senelių darželiuose auginamos gėlės

Iš surinktų sausų augalų mokėmės komponuoti puokštes ir daryti atvirukus.

Kitas veiklos etapas – gėlės iš spalvoto popieriaus ir buitinių atliekų. Pasi-skirstėme darbus: pirmokai nu-tarė daryti gėles iš buitinių at-liekų, o trečiokai – iš spalvoto popieriaus. Mokiniai noriai dir-bo. Gėlės buvo viena už kitą įdomesnės (4 pav.).

Trečios klasės mokiniams kilo mintis siūti gėles iš medžia-gos. Pradžioje sekėsi sunkokai, bet noras pasiūti mamai gėlę buvo toks didelis, kad visi, pa-dėdami vienas kitam, pasiuvo po įdomią gėlę. Prieš kovo aš-tuntąją suruošėme gėlių ir atvi-rukų parodą. Mokiniai pristatė savo darbus. Jiems patiko aiškinti, kaip reikia siūti ar daryti gėles iš popieriaus ir buitinių atliekų. Šioje veikloje mokiniai daug ben-dravo ir bendradarbiavo. Padarėme išvadą, kad visos gėlės gražios, bet motinos dienos proga norėtųsi mamoms padovanoti ne iš parduotuvės, o pačių užaugintą. Dar gražiau būtų padovanoti ne vieną gėlę, o gėlių kompoziciją. Sumanėme pasėti kelių rūšių gėlių: serenčių, standžiųjų gazanijų ir flioksu. Kiekvienas mokinys susi-pažins su gėlių auginimu. Kiekvieną savaitę aptarsime, pamatuosime gėlių aukštį. Mokiniai įgis praktinių įgūdžių.

4 pav. Mokinių pagamintos gėlės

Apibendrinimas

Kaitaliodami įvairią veiklą žingsnis po žingsnio baigėme projektą „Gėlytę au-ginu – gimtinę puošu“. Veikla buvo įvairiapusiška. Atlikdami gamtamokslinį pro-jektą tobulinome pasaulio pažinimo, matematikos, lietuvių kalbos žinias, prakti-nius dailės ir technologijų įgūdžius, išsiaiškinome, kad kompiuteris gali būti skirtas ne tik žaisti, bet ir informacijai rinkti, apdoroti; mokėmės bendrauti ir bendradar-biauti, įgijome kultūringo elgesio už mokyklos ribų įgūdžių. Padarėme išvadą, kad gėlės ne tik džiugina akį ir sielą, bet ir veiksmingai valo orą, išskirdamos deguonį. Sužinojome, kad mokslininkų įrodyta, jog gėlės neutralizuoja blogąją energiją ir teigiamai veikia nuotaiką (žr. 2 informacijos šaltinį).

Literatūra

Švietimo plėtotės centras prie Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos „Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosios programos“, 2008 m., Vilnius.

Sodo spalvos, „Gėlių poveikis žmogui“, http://www.sodospalvos.lt/Idomybes-277-_Geliu_poveikis_zmogui.

Summary

PROJECT'S „GROW A FLOWER – BEAUTIFY HOMELAND“ PRACTICAL ASPECTS OF REALIZATION

Gražina Girdžiuvienė, Aušrelė Gesevičienė

Biržai District Pabiržė Lower Secondary School

Primary school pupils are interested in new things very much. They are willing to get acquainted with them smoothly. New information is always accepted in a positive way, as well as new knowledge and experiences.

Leading ideas of this project are as follows: civilized and responsible usage of natural goods, attitude towards cleaning and beautifying nature without making harm, learning to feel responsibility for one's actions.

Project consisted of the following activities: observing, categorizing and summarizing information from various sources, collecting natural goods, taking photos of flowerbeds, creating cards, drawing flowers, creating illustrations for flower related poems and riddles, making flowers from colored paper and domestic waste, planting, taking care of and observing flowers.

This project consisted of various activities. The main idea was to deepen pupils' knowledge in science, mathematics, Lithuanian language, art and technologies. Pupils could see that computer can be used for data collection and summarization, not just games. This project also helped to learn communicating and collaborating, improve good manners outside school. All the work was concluded realizing that flowers are not just for beauty but they also clear the air while excreting oxygen. It was found out that scientists have proved facts about importance of flowers' role in neutralizing bad energy and cheering up one's mood.

Key words: educational activities, project work, planting.